

Påvirkning af Covid-19-pandemien på mental sundhed: Et internationalt studie

Covid-19-pandemien har medført restriktioner og nedlukninger i mange lande. Det er uklart, hvordan dette har påvirket folks mentale sundhed. Formålet med dette studie var at undersøge dette. Der blev lavet en spørgeskemaundersøgelse med over 9.565 voksne deltagere fra 78 forskellige lande, herunder Danmark. Effektmålet var graden af stress, depression, affekter og psykologiske faktorer som mindfulness og psykologisk fleksibilitet. Prædiktorerne var sociodemografiske faktorer, type af nedlukning og sociale- og psykologiske faktorer. Resultaterne viste, at 10% af deltagerne havde lavt niveau af mental sundhed, mens 50% havde moderat mental sundhed. Man fandt tre tydelige faktorer, som påvirkede den mentale sundhed positivt under pandemien: grad af social støtte, uddannelsesniveau og evnen til at være psykisk fleksibel. Faktorer, som påvirkede den mentale sundhed negativt, var økonomiske ændringer og mangel på basisvarer. Forfatterne af undersøgelsen konkluderer, at folk havde en rimelig god mental sundhed på det tidspunkt, hvor nedlukningerne startede. Forfatterne af undersøgelsen foreslår, at initiativer bør rettes imod dem, hvor den økonomiske situation påvirkes i forbindelse med en nedlukning og dem med et lille socialt støttenetværk. Interventioner, som fokuserer på at forbedre psykisk fleksibilitet, kan mildne pandemiens konsekvenser på

den mentale sundhed. Studiets største svaghed er, at det er et tværsnitstudie, og der ikke kan siges noget sikkert om årsagssammenhænge. Derudover blev der brugt selvrapporterings-spørgeskemaer, som kan være påvirket af 'retrospektiv respons bias'. Derudover var befolkningsgrupper, som måske har lidt mest under pandemien, ikke medtaget i undersøgelsen: Sundhedspersonale i frontlinjen, mennesker, der har været indlagte, eller folk uden internetadgang.

Gloster AT, Lamnisos D, Lubenko J, Presti G, Squatrito V, Constantinou M, et al. (2020) Impact of COVID-19 pandemic on mental health: An international study. PLoS ONE 15(12): e0244809. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0244809>

Antipsykotisk medicin vs. psykologisk intervention vs. en kombination af disse til unge med første episode-psykose (MAPS-studiet)

Dette forsøg blev udført som et multicenter randomiseret tre-armet klinisk forsøg. Deltagerne havde oplevet en psykotisk episode inden for det seneste år; havde opsøgt hjælp og var i kontakt med psykiatrien; havde aktuelle psykotiske symptomer og opfyldte kriterierne for en skizofreni- eller skizoaffektiv lidelse eller paranoid psykose – eller opfyldte kriterierne for en tidlig intervention for

psykose. Det primære effektmål var gennemførlighed af forsøget, og det andet var ændringer i 'Positive and Negative Syndrome Scale' (PANSS) efter 6 måneder. 101 patienter blev inkluderet i forsøget, og resultaterne viste, at der var problemer med at rekruttere patienter: 84% af patienterne gennemførte forsøget. Der var en høj tilslutning til de psykologiske interventioner (defineret som deltagelse i 6 eller flere kognitiv adfærdsterapi-sessioner; dette sås ved 32 (82%) af de 39 deltagere i monoterapien og i kombinationsterapien.) Tilslutningen var moderat til den antipsykotiske medicin (defineret som gennemførelse af mindst 6 på hinanden følgende uger med antipsykotisk medicinsk behandling; dette sås ved 28 (65%) af 43 deltagere i monoterapien og i kombinationsterapien).

En god klinisk respons efter 6 måneder (defineret som $\geq 50\%$ forbedring i PANSS total score) blev opnået hos fire (22%) ud af 18 patienter, der fik antipsykotisk medicin, hos fem (31%) af 16, der fik psykologisk intervention, og hos fem (29%) af 17, der fik antipsykotisk medicin plus psykologisk intervention.

Morrison AP, Pyle M, Maughan D, Johns L, Freeman D, Broome MR, Husain N, Fowler D, Hudson J, MacLennan G, Norrie J, Shiers D, Hollis C, James A; MAPS group. Antipsychotic medication versus psychological intervention versus a combination of both in adolescents with first-episode psychosis (MAPS): a multicentre, three-arm, randomised controlled pilot and feasibility study. Lancet Psychiatry. 2020 Sep;7(9):788-800. doi: 10.1016/S2215-0366(20)30248-0. Epub 2020 Jul 7. PMID: 32649925; PMCID: PMC7606914.

Prædikatorer for frafald hos unge med borderline personlighedsforstyrrelse i mentaliseringsbaseret gruppeterapi

Frafald af patienter med borderline personlighedsforstyrrelse i gruppeterapi er udbredt. Det ser ikke ud til, at det tidligere har været undersøgt, hvilke faktorer der er medvirkende til det hyppige frafald fra mentaliseringsbaseret behandling for denne patientgruppe. Det aktuelle studie undersøgte, hvorvidt forskellige sociodemografiske, kliniske og psykologiske faktorer kunne forudsige frafald fra terapien. Udgangspunktet var 89 unge kvinder, som modtog mentaliseringsbaseret psykoterapi i gruppe i en dansk børne- og ungdomspsykiatrisk setting samt 56 matchede kontroller, som modtog standardbehandling. 45% faldt fra i den mentaliserings-baserede terapi. Prædiktorer inkluderede sociodemografiske variabler som alder, skolegang, forholdsstatus og job efter skoletid, kliniske mål for borderlinetræk, depression, selvskade, internaliserende og eksterernaliserende symptomer og refleksionsevne (mentaliserings) samt tilknytning til jævnaldrende og forældre. Binary logistic regression-analyser viste, at en lavere refleksionsevne var den eneste prædiktor for frafald ved mentaliseringsbaseret gruppeterapi. Der blev ikke fundet nogen prædiktorer for frafald hos dem, der modtog standardbehandling. Det ser ud til, at unge med lav evne til at reflektere har øget risiko for at falde fra, når de

modtager mentaliseringsbaseret gruppebehandling. Der er derfor et behov for, at unges refleksionsevner undersøges, før at de evt. opstartes i mentaliseringsbaseret gruppeterapi for at reducere risikoen for frafald. Det er en svaghed ved studiet, at prædiktorerne, der er indsamlet til studiet, er variable med andet formål, og der er stor risiko for, at andre vigtige variabler, som ligeledes kunne prædikere frafald, er blevet overset.

Jørgensen MS, Bo S, Vestergaard M, Storebø OJ, Sharp C, Simonsen E. Predictors of dropout among adolescents with borderline personality disorder attending mentalization-based group treatment. Psychother Res. 2021 Jan 11:1-12. doi: 10.1080/10503307.2020.1871525. Epub ahead of print. PMID: 33428543.

Transdiagnostisk kognitiv adfærdsterapi vs. standardbehandling for unge

Formålet med dette studie var at undersøge effektiviteten af en særlig transdiagnostisk form for kognitiv adfærdsterapi kaldet 'Mind My Mind' (MMM) sammenlignet med standardbehandling for unge med emotionelle og adfærdsmæssige problemer, som ikke har en psykiatrisk diagnose. Det er tale om et multicenterforsøg udført i 4 kommuner i Danmark i perioden september 2017 til august 2019. MMM-interventionen bestod af 9 til 13 ugentlige individuelt tilpassede sessioner med manualiseret kognitiv adfærdsterapi givet af psykologer ansat i kommunerne. Standardinterventionen varierede meget fra ingen intervention til rådgivning, samtalerterapi, netværksmøder eller

individuel støtte i skolen. Forældrene til børn, der modtog denne intervention, modtog i tillæg til dette to omsorgsbesøg for at forbedre tilbuddet i kontrolinterventionen. Inklusionskriterier var børn og unge i alderen 6 til 16 år med angst, depression og/eller adfærdsproblemer som deres primære problem. Det primære effektmål var ændring i mental sundhed rapporteret med 'Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) Impact scale' målt af forældre efter 18 uger. I alt blev 396 unge randomiseret til MMM-interventionen eller standardinterventionen. Ændring i SDQ mellem grupperne var 1,10 point i favør til MMM-behandlingen, hvilket var over det, man på forhånd havde defineret som værende den mindste relevante kliniske forskel. De sekundære effektmål viste ændringer i favør af MMM-behandlingen for graden af angst, depressive symptomer, daglig funktion og deltagelse i skolen. Forfatterne konkluderer, at MMM er bedre end standardinterventionen målt på flere relevante effektmål. Det er tale om et solidt gennemført studie, men problemer med manglende blindning, og ukontrolleret kontrolintervention giver en usikkerhed til de endelige effektestimater.

Jeppesen P, Wolf RT, Nielsen SM, et al. Effectiveness of Transdiagnostic Cognitive-Behavioral Psychotherapy Compared With Management as Usual for Youth With Common Mental Health Problems: A Randomized Clinical Trial. JAMA Psychiatry. Published online December 23, 2020. doi:10.1001/jamapsychiatry.2020.4045